

Z mirovne konference

Na včerajšnji plenarni seji so po večdnevni debatah sprejeli brit. predlog, da se povabi zastopnike Avstrije, da predlože na pariški konferenci svoje stališče o ital. mirovni pogodbi. Ta sklep so mogli sprejeti šele potem, ko so premagali zelo močan odpor zastopnika Sovjetske zveze. Po dveurni debati je končno ameriški odposlanec Cohen ugotovil, da bi bilo bolj stvarno poslušati Avstrijo, kot pa cele dneve razpravljati o njeni pripustitvi.

Glasovanje o povabilu Avstrije je imelo isti izid kot razpravljanje o 2/3 večini. S 15 : 6 glasovom sta si stala nasproti zahod in vzhod. Proti predlogu so glasovale Sovjetska zveza, Ukrajina, Bela Rusija, Poljska, Češkoslovaška in Jugoslavija.

Vodja avstralske delegacije dr. Ewart je izjavil, da bo na pariški konferenci predlagal sestavo višjega sodišča za človečanske pravice. Predlagano sodišče naj zavaruje ne samo pravice držav, ampak tudi posameznih skupin in posameznih oseb. Svoje obsodbe naj izreka ne samo nad osebami, ampak nad državami, skupinami in krajevnimi oblastmi. Ameriška delegacija je predlagala, naj se v mirovno pogodbo z Italijo vključi člen, ki bo zagotovil pravice prebivalcem v onih delih Italije, katere bo morala odstopiti drugim državam. Avstralska delegacija predlaga, naj se ta določba stavi v vseh pet mirovni pogodbi.

NAČRTI STATUTA ZA TRŽAŠKO OZEMLJE.

Posebni dopisnik brit. radijske družbe je objavil štiri osnutke statuta za tržaško ozemlje. Ti osnutki niso preveč obširni, vsi štiri pa predvidevajo bistvena vprašanja, ki bodo povzročila živahno in sporno razpravljanje.

Ni več tajnost, da se sovjetski načrt razlikuje od ostalih treh v določenih bistvenih potezah. Edini so si v tem, da se ustanovi državni svet in ljudska zbornica, da guvernerja imenuje Varnostni svet Org. narodov, da se državni svet in ljudska zbornica volita z neposredno, splošno in tajno volilno pravico, da obstoji državni svet iz 6 članov. To naj bi bil nekak ministrski svet v malem. Nesoglasja so v tem, da po brit. načrtu nosi guverner glavno odgovornost in oblast, med tem ko naj bi po sovj. načrtu bil le čuvár statuta in nič več. Brit. načrt vsebuje za guvernerja pravico veta pri odločitvah zbornice in izredno oblast v obrambi pred političnimi motnjami.

V nasprotju s stališčem na pariški konferenci zastopa Sovjetska zveza stališče navadne večine, med tem ko angleški in ameriški načrt predvidevata 2/3 večino. Tržaško ozemlje naj se demilitarizira. Ni dovoljeno bivanje na tržaškem ozemlju nobeni oboroženi sili, razen policije, orožništva in carinskih organov. Sovjetski predlog navaja o razmerju Trsta do Jugoslavije tri točke: carinsko zvezo z Jugoslavijo, železniško združenje, svoboda Jugoslanov in Tržačanov, da se lahko preselijo iz Trsta v Jugoslavijo in obratno. Glede uradnega jezika vlada soglasje o italijanskem in slovenskem jeziku, ne morejo se pa zediniti glede hrvatskega jezika.

Min. preds. De Gasperi je izjavil, da je najno potrebno, da se tudi Pulj vključi v svobodno tržaško ozemlje, če hočejo prekoračiti mrtvo točko. Dejal je, da je predlog za priključitev Pulja svobodnemu tržaškemu ozemlju najmanj, kar morejo želeči Italijani. Ital. ustavo-
dajna skupščina bi odklonila overovljenje mirovne pogodbe, če ne bodo

upoštevali te njihove najmanjše želje. De Gasperi je izjavil, da ima Italija načrt napraviti iz spornega ozemlja v Julijski Benečiji svobodno področje kot v Trstu.

= + =

ANKARA. Turški min. preds. Peker je na tiskovni konferenci izjavil, da je splošno mnenje, da nišo sovjetske armade vkorakale v Turčijo, da bi zasedle Dardanele, ko so zasedale perzijski Aserbejdžan samo za to, ker je Turčija mobilizirala svojo armado. Min. preds. je dalje dejal, da zaenkrat ne vidi nobenega znaka, da bi bila v bližnji bodočnosti možna demobilizacija močne turške armade, čeprav upa, da bo imela mednarodna konferenca zadovoljive uspehe. A koncu je izjavil, da bo nova turška vlada izvajala isto politiko kot prejšnja. - Pri prvi debati v novi turški narodni skupščini sta ljudska stranka in demokratska stranka poudarili, da ne bo Turčija odstopila niti koščka svojega ozemlja za vojaška operišča tujih držav ali v kakšne druge namene. Gen. Demirel je izjavil, da bo Turčija branila Dardanele, če bo potrebno, z življenjem stotisočev Turkov.

BUKAREŠTA. Pretekli teden so romunski komunisti poskušali umoriti glavnega tajnika romunske narodne kmečke stranke.

NEW YORK. Varnostni svet Org. Zdr. narodov je dobil pritožbo Albanije, v kateri ta obdolžuje Grčijo, da je na meji proti Albaniji izzvala nemire, da bi imela pretvezo za odcepitev južne Albanije.

MOSKVA. V nekem članku "Pravde" zahtevajo, naj ne bi odslej imele države, ki ne mejijo na Črno morje, nobenega vpliva več na upravo Dardanel. "Pravda" dalje navaja različne pogodbe, po katerih naj bi pripadale predpraviice na tem ozemlju Sovjetski zvezi in zaključuje: "življenski interesi vseh držav, ki mejijo na Črno morje, zahtevajo, da se zabrani v bodoče vstop v Črno morje za brodovja vseh tujih držav."

LONDON. V Londonu z največjo pažnjo zasledujejo poskuse nove turške vlade, da bi se približala arabskemu bloku. Splošno pričakujejo, da bo Turčija v kratkem izjavila, da je solidarna z arabskim stališčem v palestinskem vprašanju. Govor novega min. preds. Pekerja je izzval v arab-

skih krogih veliko presenečenje, ker načenja popolnoma novo smer v turški zun. politiki. Turčija, ki ima še vedno pod orožjem preko milijon mož, išče opore v armadah arabskih držav. Naslonitev na arabski blok smatrajo za dokončni prelom s protiarabsko politiko.

BELGRAD. Ameriški veleposlanik v Belgradu Petterson je objavil, da sta dve jugosl. lovski letali napadli ameriško vojaško prevozno letalo v trenutku, ko je priletelo iz nevihte. Označil je dogodek kot podel in neopravičljiv in kot napad v škodo prijateljske države. Jugosl. letali sta oddali več strellov proti ameriškemu prevoznemu letalu, ki je bilo poškodovano in je moralo pristati v okolici Ljubljane. Zadnji rafal je bil oddan, ko je ameriško letalo že pristalo. Ranjen je bil neki turški častnik in njegovo stanje je resno. 7 Američanov, ki so bili v letalu, ni bilo ranjenih. Jugosl. oblasti so vse internirale.

GORICA. Vrhovno poveljstvo za sredozemsko področje je izdalo poročilo o spopadu v Vršnem blizu Kobarida, kjer sta bila ubita dva jugosl. vojaka. Poročilo pravi, da je jugosl. agencija Tanjug podala o tem dogodku napačno poročilo. Prvi so začeli streljati jugosl. vojaki, ki so se nahajali na področju A, ne pa Amerikanci na področju B, kot je poročal Tanjug.

= + =

UČENCI GLASBENE ŠOLE, ki se uče pri prof. Mihelcu, naj pridejo danes od 17-19 k lekcijam iz klavirja.

DODATEK ZA MATERE se bo delil jutri ob 9h.

IZGUBIL sem denarnico z listinami na ime Aleksander Duhmaj. Vrnito v bar. 5/24.

RUSKO GLEDALIŠČE bo priredilo v nedeljo veliko predstavo z novim sporedom. Vstopnice v bar. 5/12, pri gejj. Lobovi.

ZAMENJAM nove nizke čevlje št. 37 za štev. 38, in nekoliko rabljene visoke št. 39 za št. 38. Bar. 27/4.